

รูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น

The learning organization model of schools under municipality in Khon Kaen Province

ทวีศักดิ์ อุ่มเกต¹, สุเทพ เมย์ไชสง¹, พระเมธีวัชรภรณ์², สุรพันธ์ สุวรรณศรี²
Thaweesak Omket¹, Suthep Maythaisong², Phra mathi watcharaphon³,
Suraphan Suvannasri⁴

Received: 21 June 2024

Revised: 18 September 2024

Accepted: 30 September 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลการวัดองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย 520 คน สัมภาษณ์ 9 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินการใช้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่สำหรับความสอดคล้องกันในการตัดสินใจของคุณ ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบหลัก 20 องค์ประกอบย่อย 138 ตัวบ่งชี้ 2. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความกลมกลืนของโมเดล พบว่า $\chi^2=36.408$, $df=19$, $\chi^2/df=1.916<2$, $P\text{-Value} = 0.0957$, $CFI = 0.0987$, $TLI = 0.977$, $RMSEA = 0.004$, $SRMR = 0.004$ และโมเดลมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: R^2) เท่ากับ 0.615 - 0.848 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.60 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3. สร้างและพัฒนารูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ: รูปแบบ, ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้, โรงเรียนสังกัดเทศบาล

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด โทร. 085-609-9262, Email: thaweesakom1969@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

³ Administration Program, Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

⁴ Lecturer, Educational Administration Program, Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus

Abstract

The objectives of this dissertation were: 1) to study the components and indicators of a learning organization 2) to verify the consistency and harmony of the component measurement model and indicators of being a learning organization with empirical data 3) to create and develop the learning organization model of schools under the municipality in Khon Kaen Province. It was research and development. The research sample consisted of 520 people, 9 interviewers and 9 experts. The research tools were questionnaires, interviews, and assessments of the use of components and indicators. Statistics used in data analysis are percentages, mean, and standard deviation. The research results were found as follows;

1. Components and indicators of learning organization: 5 main components, 20 sub-components, 138 indicators. 2. The components and indicators of the learning organization model of schools under municipalities in Khon Kaen Province, consisting of 5 elements, 138 indicators. 2. The results of checking the consistency and harmony of the model found that $\chi^2=36.408$, $df=19$, $\chi^2/df=1.916<2$, P-Value = 0.0957, CFI = 0.0987, TLI = 0.977, RMSEA = 0.004, SRMR = 0.004 and the model had construct validity. Construct Reliability: R^2 was equal to 0.615 - 0.848, which was greater than 0.60, showing that the model was consistent with empirical data. 3. Created and developed a learning organization model. It was found that it was appropriate at a high level and could be used.

Keywords: Model, learning organization, schools under municipality

บทนำ

องค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ถือเป็นการบริหารจัดการรูปแบบหนึ่งที่ใช้เป็นพื้นฐานในการก้าวไปสู่ความสำเร็จขององค์การได้ทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นองค์การภาควิชาการ รัฐวิสาหกิจ หรือธุรกิจ ต่างสามารถจะประยุกต์ร่วมกันกับระบบบริหารรูปแบบอื่นๆ ที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาองค์การให้เพียบพร้อมไปด้วยความคิดสร้างสรรค์และให้บรรลุผลสำเร็จในระบบบริหารเชิงคุณภาพรวมตลอดทั่วทั้งองค์การ (จุฑาพร บุญวรรณ, 2553)

เทศบาลนครขอนแก่น เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 11 โรงเรียน มีโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล

ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่น (พ.ศ.2561 - 2565) เพื่อพัฒนาเทศบาลนครขอนแก่นให้เจริญก้าวหน้าในทุกๆ ด้าน โดยมุ่งพัฒนาเมืองสู่สากลสร้างสังคมแห่งความสุข ซึ่งกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาภาคการศึกษารองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจากนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลนครขอนแก่น ได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมหน่วยงานของภาครัฐและโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการขององค์การไปสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยตระหนักให้บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเป็นบุคคลที่ใฝ่แสวงหาความรู้อย่างหลากหลายและเป็นไป

อย่างต่อเนื่องท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ และจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น จึงส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 11 โรงเรียน ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ (เทศบาลนครขอนแก่น, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น โดยผลการวิจัยดังกล่าวนี้ จะทำให้ทราบถึงองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีความสอดคล้องเหมาะสมของโมเดลการวัดองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ สร้างและประเมินรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น และโรงเรียนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาองค์กรรมถึงบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลการวัดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) โดยแบ่งระยะการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น

1.1 วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

1.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน จากโรงเรียนที่เป็น Best Practice ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดเพิ่มเติมจากการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัวชี้วัดความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

1.3 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ระยะที่ 2 การตรวจสอบโมเดล (Model) ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น มีการดำเนินการ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability) ของโมเดล (Model)

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 660 คน (สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น, 2563)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติวิเคราะห์เชิงยืนยัน (Confirmatory

Factor Analysis: CFA) คอมเลย์และเอ ลี (Comrey and A, 1992) และทาเบนิคและฟิเดล (Tabachnick, B,G, & Fidell, L, S. 2007) ได้เสนอแนะขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในการนำไปใช้วิเคราะห์องค์ประกอบ คือ จำนวน 520 คน ถือว่า ดีมาก (As Excellent) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling)

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประมาณค่า 5 ระดับ

2.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่สำหรับความสอดคล้องกันในการตัดสินใจของคุณ

ระยะที่ 3 เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ไปพัฒนาและเสริมสร้างโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น มีการดำเนินการ ดังนี้

3.1 สร้างแนวทางเพื่อพัฒนารูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น

3.2 ประเมินความเหมาะสม โดยประเมินจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน และทดสอบสหสัมพันธ์ตามลำดับที่เพื่อหาความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3.3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ดังนี้

1) หาค่าความเหมาะสม โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) จากการตัดสินใจของคุณของผู้เชี่ยวชาญ

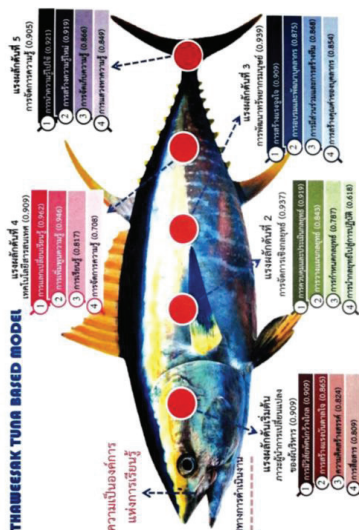
2) หาค่าความเป็นไปได้ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) จากการตัดสินใจของคุณของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 แบบประเมินการใช้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้รูปแบบประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 20 ตัวบ่งชี้ ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ คือค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 4.00 องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ คือ (1.1) การแสวงหาความรู้ (1.2) การสร้างความรู้ใหม่ (1.3) การจัดเก็บความรู้ และ(1.4) การนำความรู้ไปใช้องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ คือ (2.1) การอบรมและพัฒนาบุคลากร (2.2) การสร้างแรงจูงใจ (2.3) การมีส่วนร่วมและการสร้างทีมงาน และ (2.4) การสร้างคุณค่าของบุคลากร องค์ประกอบด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้ คือ (3.1) การกำหนดกลยุทธ์ (3.2) การวางแผนกลยุทธ์ (3.3) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และ(3.4) การควบคุมและการประเมินผลกลยุทธ์ องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 4 ตัวบ่งชี้

คือ (4.1) การสร้างแรงบันดาลใจ (4.2) การสื่อสาร (4.3) การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล และ (4.4) ความคิดสร้างสรรค์ องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ 5 ตัวบ่งชี้ คือ (5.1) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ (5.2) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ (5.3) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (5.4) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาความรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดล (Model) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับที่ 2 (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าไค-สแควร์ (Chi-Square: χ^2) เท่ากับ 36.408 ไม่มีนัยสำคัญ ค่า df เท่ากับ 19 เมื่อพิจารณาค่า χ^2/df เท่ากับ 1.916 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ คือ ต่ำกว่า 2 นอกจากนี้ ยังพบว่าค่า Value เท่ากับ 0.0957 ค่า P-Value เท่ากับ 0.0957 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.0987 ค่า TLI เท่ากับ 0.977 ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ RMSEA = 0.004 และค่า SRMR เท่ากับ 0.004 *P<.01, ($\chi^2=36.408$, $df=19$, $\chi^2/df=1.916<2$, P-Value = 0.0957, CFI = 0.0987, TLI = 0.977, RMSEA = 0.004, SRMR = 0.004 *P<.01) เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. การสร้างและประเมินรูปแบบ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)

3.1 ผลการสร้างรูปแบบ หรือโมเดล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ โมเดล ปลาทูน่า โดยมีลักษณะที่ไม่สลับซับซ้อนที่เปรียบเทียบการจัดการความรู้ เหมือนกับปลาทูน่า ตัวหนึ่ง มี 3 ส่วนหลักของความ เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ประกอบไปด้วยส่วนหัว

และตา ส่วนลำตัว และส่วนหาง แต่ละส่วนมีหน้าที่แตกต่างกันออกไปดังต่อไปนี้ สำหรับการพัฒนารูปแบบ หรือโมเดลของการวิจัย โดยใช้ชื่อ Thaweesak Tuna Based Model ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ส่วน “หัวปลา” (Knowledge Vision: KV) 2) ส่วน “ตัวปลา” (Knowledge Sharing: KS) 3) ส่วน “หางปลา” (Knowledge Assets: KA) ดังภาพ

3.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า ทุกองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้, องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, องค์ประกอบด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์, องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง, องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้เป็นรูปแบบ ในการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

รูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น อภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้รูปแบบ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 20 ตัวบ่งชี้ ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ คือค่าเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 4.00 คือ องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้ องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาคนโดยให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญ ในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ค่านิยม เจตคติ และคุณภาพของคน เพื่อให้เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นประเทศต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพประชาชนจึงได้ทุ่มเทกำลัง ความคิดและทรัพยากรของประเทศที่จะปฏิรูปหรือ

พัฒนาการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจให้ประเทศเข้มแข็ง สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตนะ (2545) ได้ศึกษาวิจัยโครงสร้างเชิงเหตุผลของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 พบว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การแห่งการเรียนรู้มีความพยายามที่จะเพิ่มขีดความสามารถและการใช้ทรัพยากรที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุดขององค์การนั้นก็คือ “มนุษย์” สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐ ใ้อัจฉินดา (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ในสำนักงานศึกษาธิการภาค 13 ประกอบด้วย แนวคิดและหลักการ วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีแรงจูงใจ 2) การมีโครงสร้างที่เหมาะสม 3) การมีบรรยากาศการทำงาน 4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมของคนในองค์การ 5) การใช้เทคโนโลยี และ 6) การเรียนรู้เป็นทีม

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดล (Model) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน อันดับที่ 2 (Confirmatory Factor Analysis: CFA) พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่นซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า จะเห็นได้ชัดเจนว่ารูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่นเป็นรูปแบบ ที่บุคคลกรในสถานศึกษานำไปใช้ได้

มีประสิทธิภาพ เป็นเพราะปัจจุบันผู้บริหารและครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการบริหารหลายด้าน รวมถึงต้องปฏิบัติตามนโยบายต่างๆ ผู้บริหารและครูทุกคนจะต้องสามารถเรียนรู้ได้ด้วย ตนเองตลอดจนจัดการกับการเรียนรู้ของตนเองได้เป็นอย่างดี มีวิสัยทัศน์ มีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ก็ทั้งต้องมีทักษะที่จำเป็นอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้จึงทำให้ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา และบุคคลในองค์กรมุ่งปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัย ชีรนน พิรุณสุนทร (2561) ได้ศึกษาเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียน เทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนเทศบาลที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าไคสแควร์มีซึ่งมีค่าเท่ากับ 153.43 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = 0.49$ $df=154$) ซึ่งเป็นการ ยืนยันว่ารูปแบบเชิงสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นอกจากนี้ ยังมีค่าที่ระบุความกลมกลืนอื่นๆ เช่น ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณ ค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) = 0.00 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) = 0.9 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) = 0.93

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ พบว่า ทุกองค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้, องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, องค์ประกอบด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์, องค์ประกอบด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, องค์ประกอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้

เป็นรูปแบบในการพัฒนาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น มีความเหมาะสม และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และมีการแสวงหาความรู้ที่เป็นกระบวนการสร้างทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยอาศัยการอบรม ศึกษาดูงานทัศนศึกษาประชุม สัมมนาวิชาการประชุมเชิงปฏิบัติการ เอกสาร ตำราทางวิชาการทางเว็บไซต์ต่างๆ และวิธีการฝึกฝน จนเกิดความชำนาญ ช่วยทำให้เกิดแนวความคิด ความเข้าใจที่ถูกต้องและกว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะบุคลากรทางการศึกษาจะเกิดทักษะในการค้นคว้า สิ่งที่ต้องการและสนใจใคร่รู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จะทำให้ทราบข้อเท็จจริง และสามารถเปรียบเทียบข้อเท็จจริงที่ได้มาว่าเชื่อถือได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพันธ์ เชิญรัมย์ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบ องค์การแห่งการเรียนรู้ด้านความถูกต้อง ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมมีผลการประเมินรูปแบบอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

สรุป

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้รูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 138 ตัวบ่งชี้ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและ

กลมกลืนของโมเดล พบว่า $\chi^2=36.408$, $df=19$, $\chi^2/df=1.916<2$, $P\text{-Value} = 0.0957$, $CFI = 0.0987$, $TLI = 0.977$, $RMSEA = 0.004$, $SRMR = 0.004$ และโมเดลมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: R^2) เท่ากับ 0.615 - 0.848 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.60 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สร้างและพัฒนา รูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสามารถนำไปใช้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อให้เห็นถึงประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ชัดเจนขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาองค์กรต่อไป
2. ควรทำการศึกษาโดยใช้โมเดลสมการโครงสร้างนี้ในสถานศึกษาของภูมิภาคอื่น เช่น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความเหมือนของประสิทธิผลในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลของประเทศไทย
3. ควรทำการวิจัยต่อยอดในเชิงลึกมากขึ้นโดยแบ่งเป็นระดับองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลองค์กรในแต่ละด้านชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาทพร บุญวรรณ. (2553). การพัฒนารูปแบบความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในวิทยาลัยเทคนิค [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐฐิ โฉจินดา. (2563). การพัฒนารูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 13 [ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น. (2563). รายงานผลการปฏิบัติงาน ระหว่างปี 2565–2566 (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2563). สำนักปลัดเทศบาลนครขอนแก่น.
- ธีรนน พิรุณสุนทร. (2561). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนเทศบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุขฎฐิบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีรพันธ์ เจริญรัมย์. (2565). รูปแบบองค์กรแห่งการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารวิจัยวิชาการ, 5(2), 183-196.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). การบริหาร: หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์องค์กรทางการศึกษาไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.